

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Можайская средняя общеобразовательная школа»

<p>«Рассмотрено» на заседании МО учителей <i>гуманитарного цикла</i> Протокол № <u>7</u> от «<u>30</u>» <u>августа</u> 2024г. руководитель МО <i>Живог</i> <i>Цыбиков</i> <i>Э.Б.</i></p>	<p>«Согласовано» заместитель директора по НМР <i>Ганжурова</i> /Ганжурова Д.С./ «<u>30</u>» <u>августа</u> 2024г.</p>	<p>«Утверждено» Приказ № <u>12</u> от «<u>02</u>» сентября 2024 г. директор МБОУ «МСОШ» <i>Цыбиков</i> /Э.Б. Цыбиков/</p>
--	--	--

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

по родному (бурятскому) языку
(указать предмет, курс, модуль)

Класс 7

Количество часов в год 102

Учитель Ганжурова Дарима Солбоновна

Можайка
2024

1. Тайлбари бэшэг

I. Түрэлхи хэлэ заалгын зорилгонууд. Нургуулиин шухала зорилгонь хадаа ургажа ябаа үетэндэ эрдэм болбосоролой үндэнэ нууриие гүнзэгыгөөр ба бата бэхээр үгэхэ, тэдэниие ажал дээрэ хэрэглэхэ, дадал шадабаритай болгохо, хүгжэлтын юрэнхы үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ гэнэн юм.

1. Нурагшадай түрэлхи хэлэ үзэлгэ хадаа оршон тойронхи байдалые ойлгоходонь, мүн ород хэлэ болон бэшэшье предметүүдые үзэхэ хэрэгтэнэ ехэ туһа хүргэдэг.

Гадна нурагшадые болбосоруулха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ туһалха арга боломжотой. Ушар тиимэхэ түрэлхи хэлэнэй үүргые саашань улам дээшэлүүлхэ, энэ предмет заалгые, хэшээл бүхэнэй үрэ дүнгые хайжаруулха шухала.

2. V классай буряад хэлэнэй программа соо буряад хэшээлэй гол удха болон шухала шэглэлнүүд хараалагдана.

Эдэ шэглэлнүүдэй тон шухалань хадаа нургалга хүмүүжүүлгэ хоёрые түрэлхи хэлэ, литературын хэшээлнүүдтэ нягта холбоотойгоор эмхидхэхэ гэнэн эрилтэ болоно.

3. Түрэлхи хэлэндэ, тэрэнэй үүргэдэ нурагшадай һонирхолые саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ, тон дуратайгаар хүмүүжүүлхэ шухала. Тиигэхын тула буряад хэлэнэй баялыгые, тэрэнэй уран аргуудые – зэргэсүүлгэ, эпитет, метафора гэхэ мэтые—хэшээлдэ хэрэглэхэ, тэдэниие нурагшадай хэлэлгэдэ хэрэглүүлжэ нургаха. Тиихэтэе хамта түрэлхи хэлэ заахадаа, нурагшадта гүнзэгы, бата бэхи эрдэм болбосорол олгохо хэрэгтэй.

4. Буряад хэлэ заахадаа, багша болбол теоретическэ асуудалнуудта тусхай анхарал хандуулха: абяанай болон үгын шэнжэлэлгэдэ, үгын бүридэлдэ, хэлэлгын хубинуудта, мэдүүлэл соохи үгэнүүдэй холболгодо, мэдүүлэлэй байгуулгада, бэшэгэй дүримүүдтэ, сэглэлтын тэмдэгүүдтэ гэхэ мэтэ.

Нурагшадай теоретическэ мэдэсэнүүдые элдэб янзын шүүлбэри хэхэдэ элирүүлхэ.

5. V класста морфологи заахадаа, синтаксис дээрэ үндэнэлжэ, тэрэнтэй нягта холбоотойгоор зааха ёһотой. Тиихэдэ мэдүүлэл соо үгтэнэн хэлэлгын хубинуудай хоорондох холбоо, бэе бэһэнэ дулдыданги байһые ойлгуулха. Жэшээлхэдэ, глагол үзэхэдөө, тэрэнэй юун тухай хэлэһые, тодорхойлһые ойлгуулха. Хэрбээ “Доржо сэбэрхэнээр бэшэжэ байна” гэжэ мэдүүлэл үгөө һаа, энэ мэдүүлэлэй хэлэгшые, тэрэнэй гаралгые, юун тухай хэлэгдэһые элирүүлхэ болоно. Мүн тиихэдэ ямарханаар бэшэжэ байһыень элирүүлһэн үгэ (сэбэрхэнээр) дээрэ тогтохо болоно.

6. Багшын шухала зорилгонуудай нэгэниинь хадаа нурагшадые алдуугүйгөөр, зүбөөр бэшүүлжэ нургаха болоно.

Бэшэгэй дүримүүдые, сэглэлтын тэмдэгүүдые үзэхэдөө, нурагшад зүбөөр ойлгоод, тэдээнэ алдуугүйгөөр хэрэглэжэ нураха ёһотой.

7. Түрэлхи хэлые литературатайнь нягта холбоотойгоор зааха хэрэгтэй. Тиихэдэ литературын хэшээлдэ үзэнэн уран зохиолой хэлэ, найруулга, холбоо үгэнүүд, онһон болон хошоо үгэнүүд, зэргэсүүлгэнүүд, зохид мэдүүлэлнүүд, богонихон текстнүүд гэхэ мэтые буряад хэлэнэй хэшээлнүүдтэ үргэнөөр хэрэглэхэ шухала.

8. Түрэлхи хэлэ, литературын хэшээлнүүдтэ хэлэлгэ хүгжөөлгэ хараалагданхай. Тиимэхэ изложени болон сочинени бэшэлгэ, хөөрөжэ нургалга гэхэ мэтэ хүдэлмэринүүд дүүргэгдэхэ ёһотой.

9. Буряад хэлэ үзэлгэ бэшэ предметүүдые үзэлгэтэй нягта холбоотой. Жэшээлхэдэ, буряад хэлэндэ түшэглэн, ород хэлэнэй олон ойлгосонуудые нурагшадта ойлгуулжа, хоёрдох хэлэндэнь нургаха зэргэтэй.

Дээрэ хэлэгдэнэн нургалга болон хүмүүжүүлгын зорилгонуудые дүүргэхын тула багша болбол өөрынгөө эрдэм мэдэсые, дүй дүршэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха ёһотой. Тиихэдэ буряад хэлээр, литератураар, методикоор, педагогикоор, психологёор шэнэ шэнэ номуудые уншажа, хэшээл бүридөө хайнаар бэлдэжэ, үрэ дүн хайнтайгаар зааха уялгатай.

II. Хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Буряад хэлэнэй грамматика үзэлгэ хадаа нурагшадай ухаан бодолые дээшэлүүлхэ, тэдэнэй хэлэлгэ хүгжөөхэ зорилготой. Энэ хүдэлмэри бүхы хэшээлнүүдтэ бээлүүлэгдэхэ ёһотой.

Түрэлхи хэлэнэй хэшээлдэ хэлэлгэ хүгжөөлгэ хадаа иимэнүүд гол шэглэлтэй байха, гэбэл:

1. Литературна хэлэндэ нургалга. Абяануудые, үгэнүүдые, мэдүүлэлнүүдые зүбөөр нэрлэхэ, үгүүлхэ, аялга нугалбаритайгаар хэлэхэ, уншаха болоно. Мүн тиихэдэ мэдүүлэл соо хэрэглэгдэнэн үгэнүүд нуури байраяа зүбөөр олоһон, удхынгаа талаар тон тааранги байха ёһотой. Литературна хэлэндэ

хурагшадые хургажа байхадаа, багша болбол тэдэнэй нюотаг хэлэнэй алдуунуудые усадхажа байха зэргэтэй. Тиэхэдээ хурагшадта хэлэжэ байха шухала: манай нюотагта энэ абяе гү, али үгые иигэжэ үгүүлдэг, литературна хэлэндэ тэрэ абяан ондоогоор үгүүлэгдэдэг, хэлэгдэдэг г. м.

2. Хурагшадай үгын нөөсые болон мэдүүлэл зохёолгые баяжуулга. Хурагшадай уншахада, бэшэгэй хүдэлмэри дүүргэхэдэнь, хүшэр удхатай үгэнүүдыень ойлгуулжа хэрэглүүлхэ шухала. Словарна хүдэлмэри хэхэдээ, хурагшад шэнэ үгые ажаглаха, тэрэниие словарь соо бэдэржэ, удхыень зүбөөр ойлгожо абаха ёхотой.

Мэдүүлэл зохёожо хуралга хадаа хэлэлгэ хүгжөөлгэдэ айхабтар ехэ туһатай. Хурагшад үгэнүүдые, холбоо үгэнүүдые зүбөөр хэрэглэжэ, мэдүүлэл зохёожо хураха уялгатай.

3. Холбоо хэлэлгэдэ хургалга. Хурагшад болбол буряад хэлэнэй грамматика үзэжэ байхадаа, упражнени дүүргэхэдэ, изложени болон сочинени бэшэхэдэ, үгэнүүдэй удхые, тэдэнэй холбоо зүбөөр хэрэглэжэ хураха ёхотой. Тиэхэдээ тэдэнэр изложениин гү, али сочинениин темые зүбөөр шүүмжэлхэ, гол удхыень зүбөөр ойлгохо, түсэб зохёохо. Тэрэнэингээ үндэһөөр хэлэнэй материал хэрэглэн, гуримтайгаар зохёолгоёо бэшэхэ.

2. Программын байгуулга ба удха

6 – дахи класста үзэһэнөө дабталга(11 ч). Юумэнэй нэрын морфологическа шанар шэнжэ. Шанарта ба харилсаата тэмдэгэй нэрэ. Тоогой нэрэнүүдэй хэлэлгэдээ хэрэглэлгэ. Дайбар үгэнүүдэй үйлэ, шанар тодорхойлолго.

Үйлэ үгэнүүд (42 час). Эхин класста үйлэ үгэнүүд тухай үзэһэнөө дабталга. Үйлэ үгэнүүдэй удха ба гол морфологическа шэнжэнүүд, тэрэнэй синтаксическа үүргэ. Үйлэ үгэнүүдые мэдүүлэлэй хэлэгшэ болгон хэрэглэлгэ. Үйлэ үгэнүүдэй нуури. Үйлэ үгэнүүдэй хандаһан, мэдүүлһэн, причастна түхэлнүүд. Үйлэ үгэнүүдэй нюурай частицануудые абалга. Үйлэ үгэнүүдэй бии бололго ба залогууд. Причастинуудай зохилдол, хамаадал. Причастинуудай юумэнэй нэрэ бололго. Деепричастна түхэл. Причастна ба деепричастна дахуулалнуудтай мэдүүлэлнүүд. Тэдэнэй сэглэлтын тэмдэгүүд (юрэнхы ойлгосо). Элдэб янзын глаголнуудые хэлэлгэдээ зүбөөр хэрэглэлгэ. Причастна болон деепричастна дахуулалнуудтай мэдүүлэлнүүдые хэлэлгэдээ олоор хэрэглэлгэ.

Дахуул үгэ (5 час). Бээ даагаагүй хэлэлгын хубинууд тухай юрэнхы ойлгосо. Дахуул үгэнүүд тухай ойлгосо. Ондоо хэлэлгын хубинуудһаа гараһан дахуул үгэнүүд. Дахуул үгэнүүдэй дахаһан үгынгөө залгалтануудые абалга.

Холболто үгэнүүд. (13 час). Холболто үгэнүүд тухай ойлгосо. Юрын ба орео холболто үгэнүүд. Ниилэлдүүлһэн ба дахуулһан холболто үгэнүүд тухай ойлгосо. Дүтэрхы удхатай холболто үгэнүүдые хэрэглэхэ шадабаритай болголго.

Зүйр үгэнүүд (7 час). Зүйр үгэнүүд тухай ойлгосо, тэдэнэй илгарал. Зүйр үгэнүүдые хамаатай үгэтэйнэ сугтань ба амяарынэ бэшэхэ дүрим. Нюурай зүйр үгэнүүдые зүбөөр хэрэглэн, хамаатай үгынэ хойно залгалга. Зүйр үгэнүүдые хэлэлгэдээ зүбөөр хэрэглэлгэ.

АТусхай хэлэлгын хубинууд (7 час). Аянгалһан үгэнүүдэй удха, тэдэнэй хэлэлгэ соохи үүргэ. Абяа дуураһан үгэнүүд. Аянгалһан үгэнүүдые дуунайнгаа аялгаар илгалга. Аянгалһан үгэнүүдэй хойно запятой ба шангадхаһан тэмдэг хэрэглэлгэ. Аянгалһан үгэнүүдые хэлэлгэдээ зүбөөр хэрэглэлгэ.

Жэлэй һүүлдэ дабталга (20 час)

Үйлэ үгэнүүдэй синтаксическа үүргэ.

Причастна ба деепричастна дахуулалнуудтай мэдүүлэлнүүд. Тэдэниие хэлэлгэдээ зүбөөр хэрэглэлгэ. Иимэ мэдүүлэлнүүдые нугалбаритайгаар хэлэлгэ, уншалга. Дахуул үгэнүүдые зүбөөр хэрэглэлгэ. Нюурай зүйр үгэнүүдые дабталга. Аянгалһан үгэнүүдтэй мэдүүлэлнүүдые аялга нугалбаритайгаар уншалга.

3. Хүлээгдэхэ дүнгүүд

Хурагшад долоодохи класс дүүргэхэдэ, иимэнууд шадабаритай болон дадалтай болохо ёхотой:

Хэлэлгэдээ олон янзынүйлэ үгэнүүдые зүбөөр хэрэглэжэ хураха;

Причастна ба деепричастна дахуулалнуудтай мэдүүлэлнүүдые хэлэлгэдээ хэрэглэхэ;

Дүтэрхы удхатай холболтонуудые зүбөөр хэрэглэхэ;

Зүйр үгэнүүдэй илгаануудые мэдэхэ, зүбөөр хэрэглэжэ хураха;

Аянгалһан үгэнүүдые хэлэлгэдээ зүбөөр хэрэглэжэ хураха;

Орѳо түсѳб зохѳохо. Дѳлхѳйн байгаали гү, али ямар нѳгэн юумэн тухай тобшоор, зүбоор юрѳ хоорѳхѳ, бѳшѳхѳ.

Сочинени бѳшѳхѳ материала суглуулха, зүбоор ханал бодолоо удаа дараалан бѳшѳхѳ шадабаритай болохо.

Бѳшѳхѳ гүрим.

1. Нэн түрүүн найруулгынгаа темѳ шѳлѳгты.

2. Гол бодол яажа элирүүлхѳ. Тодорхойлхо.

3. Гол бодолоо элирүүлѳэд, эпиграф шѳлѳгты.

4. Түсѳб зохоогты.

5. Түсѳбѳй пункнуудыѳ тодорхойлхо материала тѳмдѳглѳгты, тон шухала бодолнуудаа онсологты.

6. Бодолоо баталхан цитатануудыѳ, жѳшѳэнүүдыѳ абагты.

7. Түсѳбѳйнгоо ѳхоор материала гүримшуулагты.

8. ханал бодолойнгоо удаа дараалан хубариһыѳ, хубинуудайһыѳ хоорондохи холбооень, хѳмжүүрыһыѳ анхарагты.

9. Бѳшѳѳн найруулгая дѳбтѳртѳѳ сагаалан буулгажа бѳшѳгты.

Юрѳнхы түсѳб тухай.

Оролто хуби. Автор тухай мѳдѳэн тон тобшоор үгтѳхѳ. Сочиненин гол бодол шѳглѳл тодорхойлхо, юун тухай бѳшѳхѳ байһыетнай элирүүлхѳ үүргѳтѳй.

Гол хуби. Сочиненин темѳ задалжа, гол асуудалнуудыѳ тодорхойлон, тобшололдо асарха зорилголтой.

Түгѳсхѳл. Бѳшѳѳн матералыетнай согсолхо, онсолхо. Оорынтай ханал бодол элирүүлхѳ ѳhotoй.

Диктант сѳгнѳлтѳ:

«5»-сѳгнѳлтѳ алдуугүй бѳшѳѳн гү, али шухала бѳшѳ 1 бѳшѳгѳй дүримоор гү, али шухала бѳшѳ 1 сѳглѳлтѳэр алдуутай байһан хүдѳлмѳрийн түлоо табиha;

«4»- сѳгнѳлтѳ диктант соо 2 бѳшѳгѳй дүримоор ба 2 сѳглѳлтѳэр байһан гү, али 1 бѳшѳгѳй, 3 сѳглѳлтѳэр алдуутай байһан гү, али бѳшѳгѳй дүримоор алдуугүй аад, 4 сѳглѳлтѳэр алдуутай байһан хүдѳлмѳрийн түлоо табижа болохо. Мүн «4» сѳгнѳлтѳ 3 бѳшѳгѳй дүримоор алдуутай аад, сѳглѳлтын тѳмдѳгтѳ алдуугүй хаань табижа болохо.

«3» сѳгнѳлтѳ 4 бѳшѳгѳй дүримоор, 3 сѳглѳлтѳэр алдуутай аад гү, али 3 бѳшѳгѳй дүримоор, 5 сѳглѳлтѳэр алдуутай байһан, үгышыѳ хаа бѳшѳгѳй дүримоор алдуугүй аад, 7 сѳглѳлтѳэр алдуутай диктантын түлоо табиha. Юрѳнхыдѳѳ, буряд хѳлѳ муу мѳдѳдѳг һурагшадта 5 бѳшѳгѳй дүримоор ба 4 сѳглѳлтѳэр алдуутай байгаашыѳ хадань табижа болохо. Мүн баһа «3» сѳгнѳлтыѳ диктант соо бѳшѳгѳй дүримоор ба сѳглѳлтѳэр 6 алдуутай байхаданьшыѳ табижа болохо.

«2»-сѳгнѳлтѳ 7 бѳшѳгѳй дүримоор ба 7 сѳглѳлтѳэр алдуутай гү, али 6 бѳшѳгѳй дүримоор, 8 сѳглѳлтѳэр алдуутай гү, али 5 бѳшѳгѳй дүримоор, 9 сѳглѳлтѳэр алдуугай, мүн 8 бѳшѳгѳй дүримоор, 6 сѳглѳлтѳэр гү, али ѳнѳнѳѳшыѳ олон алдуутай диктантын түлоо табиha.

Бѳшѳгдѳхѳ ажалай хѳмжѳэн

Класс	Диктант	Изложени	Сочинени
5	70-80 үгѳтѳй	90-120 үгѳтѳй	Тетрадиин 1 нюурһаа бага бѳшѳ
6	80-90 үгѳтѳй	130-150 үгѳтѳй	1 нюур хахадһаа бага бѳшѳ
7	90-100 үгѳтѳй	170-180 үгѳтѳй	2 нюурһаа бага бѳшѳ
8	110-110 үгѳтѳй	180-220 үгѳтѳй	2 хахадһаа бага бѳшѳ
9	120-130 үгѳтѳй	230-250 үгѳтѳй	3 нюур хахадһаа бага бѳшѳ
10	-	-	4 нюурһаа бага бѳшѳ
11	-	-	5-6 нюурһаа бага бѳшѳ

Сѳгнѳлтѳ: Нѳгѳдѳмѳл шалгалтын хүдѳлмѳри.

Диктантһаа ба нѳмѳлтѳ грамматическѳ болон бѳшѳгѳй дүримоор гү, али лексическѳ даабариһаа бүридѳһэн шалгалтын хүдѳлмѳридѳ түд бүридѳнь сѳгнѳһэн хоѳр сѳгнѳлтѳ табиha.

Нѳмѳлтѳ даабари дүүргѳһыѳ иимѳэр сѳгнѳхѳ:

«5» сѳгнѳлтѳ – һурагшадай бүхы даабария дүүргѳһэн байгаа хаань;

«4»- сѳгнѳлтѳ – даабариин гурбанай хоѳр хубиѳ зүбоор дүүргѳһэн байгаа хаань;

«3»- сэгнэлтэ даабариин хахадые зүбоор дүүргэһэн хүдэлмэрийн түлоо;

«2»- сэгнэлтэ даабариин гурбанай нэгэ хуби зүбоор дүүргэжэ шадаагүй гү, али даабари дүүргэжэ шадаагүй гү, али даабари дүүргэжэ шадаагүй байгаа хаань табиha.

Найруулга сэгнэлгэ

Найруулга бэшүүлхэ текст хургалгын, болбосоролой, хүмүүжүүлгын зорилго хангаһан, удхынгаа ба үгэ хэлэнэйнгээ талаар хурагшадай бэшэжэ шадахаар байха ёһотой.

Хурагшадай найруулгада хоёр сэгнэлтэ табиha. Тэдэнэй бэшэһэн найруулга сэгнэхэдээ, иимэ эрилтэ хараадаа абаха:

-хурагшын хэр зэргэ текстын гол удха ойлгоһые;

-текстын удха хэр зэргээр дамжуулааб;

-найруулгын удаа дара ба холбоо;

-үгэ шэлэн абаһые, мэдүүлэл зүбоор зохёоһые, мэдүүлэл соохи үгэнүүдэй холбоо болон гүрим, олон янзын мэдүүлэл хэрэглэһэниие, сэхэ болон ооршэлэн хэлэлгэ тааруулан зохёоһые;

-найруулгын стилистикэ хайн талые (үгэ, мэдүүлэлэй олон янза, хэлэнэй баялиг зүбоор хэрэглэлгэ);

-бэшэгэй дүримдэ, сэглэлтын тэмдэгтэ гаргаһан алдуу

Зохёолго, найруулга сэгнэхэдээ, хоёр сэгнэлтэ табиha:

1) удхын болон хэлэлгын түлоо; 2) зуб бэшэлгын түлоо

Сэгнэлтэ	Зохёолой удха, хэлэлгэ	Зүб бэшэлгэ
5	-хүдэлмэрийн удха зохёолой темэдэ таараһан -алдуу үгы -Үгын бялиг, элдэб янзын конструкцитай мэдүүлэл, үгэ зүбоор хэрэглэгдэһэн -текстын стиль болон уран найруулга тааралданхай Хүдэлмэри соо хэлэлгын удхада нэгэ дутагдал байжа болохо	Бэшэгэй дүримоор, сэглэлтын тэмдэгээр гү, али 1 грамматическэ алдуу байжа болохо
4	Хүдэлмэрийн удха темэдэ юрынхыдоо таараһан -удхань гол түлэб зүбшье хаа, багахан хазагайтай -һанал бодолоо найруулхандаа удаа дарааень бага зэргэ эбдэһэн -Элдэб янзын лексическэ ба грамматическэ байгуулга хэрэглэжэ шадаһан -Хүдэлмэрийн стиль нэгэдэнги, холбоогоороо ба уран найруулгаараа онсо илгарһан -Хүдэлмэри соо удхын талаар 2-3-һаа дээшэ бэшэ, хэлэлгээр 3-4 дутагдал дайралдахадань	Бэшэгэй дүримоор 2-3 сэглэлтын тэмдэгээр 1-2 алдуу гү, али бэшэгэй дүримоор алдуугүй аад, 3-4 сэглэлтын тэмдэгээр алдуутай байжа болохо. Мүн 2 гармматическэ алдуу байжа болохо
3	- Хүдэлмэри темэһээ яһала хазагайрһан - Хүдэлмэри гол шухала зүйлдоо тааранги аад, тэрээн соо зарим нэгэ фактическэ дутагдал гаргагданхай -Найруулгынгаа удаа дара зари газарта эбдэрһэн -Үгэ хэлэниинь түлюур, нэгэ янзын байгуулгатай мэдүүлэлтэй, үгэ буруугаар хэрэглэһэн - Хүдэлмэрийн стиль нэгэ янза болоогуй, үгэ хэлэниинь уран хурса бэшэ - Хүдэлмэри соо 4-һоо дээшэ бэшэ удхын алдуу ба хэлэлгээр 5-6 дутагдалтай	Бэшэгэй дүримоор 4 ба 4 сэглэлтын алдуу гү, али 3 бэшэгэй дүримоор ба 5 сэглэлтын алдуу гү, али бэшэгэй дүримоор алдуугүй аад, 7 сэглэлтын алдуутай, мүн баһа 4 грамматическэ алдуу гаргагданхай байхадань табиha
2	Хүдэлмэри темэдэ таараагүй Олон дутагдалтай - Хүдэлмэрийн бухы хуби хойно хойноһоо бэшэгдээгүй, хоорондоо удхын талаар холбоогүй, хүдэлмэридоо түсэб батимталаагүй - Хүдэлмэрийн үгэ хэлэниинь ядуу, үгэ үсоон дабтагдадаг, нэгэ янзын богонихон мэдүүлэлээр бэшэгдэһэн, үгэнүүд буруу хэрэглэгдэһэн	Бэшэгэй дүримоор 7 ба сэглэлтын 7 алдуу гү, али бэшэгэй дүримоор 6 ба сэглэлтын 8 ба тэрээнһээ дээшэ алдуунууд, бэшэгэй дүримоор 5 ба сэглэлтын тэмдэгээр 9 ба тэрээнһээ дээшэ алдуунууд, бэшэгэй

	-Нэгэ янзын стиль баримталагдаагүй, удхадань 7-һоо дээшэ ба хэлэлгэдэнь 7 алдуунууд хүдэлмэри соо дайралдахадань, мун удхыень юрынхыдоо дамжуулжа шадаагүй байхадань	дүримоор 8 ба сэглэлтын тэмдэгээр 6 ба тэрээнһээ дээшэ алдуу, мүн 7 ба тэрээнһээ дээшэ грамматическэ алдуу гаргагданхай
--	--	---

4. Тематическа түсэблэлгэ.

№	Хэшээлэй сэдэб	Сагай хубаари		ЭОР
		Хамта	Шалгалтын хүдэлмэри	
	Хэлэн ба хэлэлгэ. Зүб бэшэлгэ.5-6-дахи классудта үзэһэнөө дабталга	11		
	Үйлэ үгэ	42	2	https://buryadxelen.com/backend/web/burlang/default/tutorial?part_id=117
	Туһалагша хэлэлгын хубинууд	1		
	Зүйр үгэ	6		https://buryadxelen.com/backend/web/burlang/default/tutorial?part_id=146
	Дахуул үгэнүүд	5		https://buryadxelen.com/backend/web/burlang/default/tutorial?part_id=140
	Холболто	13	1	https://buryadxelen.com/backend/web/burlang/default/tutorial?part_id=144
	Тусхай хэлэлгын хубинууд	7		https://buryadxelen.com/backend/web/burlang/default/tutorial?part_id=144
	Жэл соо үзэһэнөө дабталга	20	1	https://buryadxelen.com/backend/web/burlang/default/tutorial?part_id=62
		105	4	

Һурагшадаай хэрэгсэлнүүд:

1 Буряад хэлэн: 7-дохи класста үзэхэ ном. «Буряад хэлэн» О.Ш.Цыремпилова, Ц.С.Жанчипова.Улан – Удэ, Бэлиг, 2013 ;

4 Дидактические материалы по бурятскому языку для 5-9 классов. Батоев Б.-Д. Б. - Улан-Удэ: Бурятское книжное издательство, 2000

Багшын методическа хэрэгсэлнүүд:

1. «Методическа дурадхалнууд» 7-дохи класс. О.Ш. Цыремпилова, Ц.С. Жанчипова,2017
2. Диктантнуудай суглуулбари. Буряад хэлэнэй багшанарнуудта зорюулһан пособи. 5,6 класс. Спасова Д.М. - п.Усть-Ордынский, 2006
3. Буряад хэлээр лабораторно-практическа хүдэлмэринүүд. Санжаева А.Б. - Улан-Удэ: Издательство Бурятского университета, 2000
4. Буряад хэлээр тестнүүд. Санжаева А.Б. - Улан-Удэ, 2001
5. Сборник сценариев уроков бурятского языка и литературы. - п. Усть-Ордынский, 2007
6. Буряад хэлэнэй бэшэгэй дүрим. Правила орфографии и пунктуации бурятского языка/ Л.Д. Шагдаровай ниитэ редакцияар. - 2-дохи заһагд.,нэмэгд. хэблэл. - Улан-Удэ: "Бэлиг" хэблэл, 2000

Сахим юртэмсын хэрэгсэл:

1. <https://buryadxelen.com/backend/web/burlang/default/index>
2. <https://burlang.ru/>
3. <https://nomoihan.com/>